

Els comuns, l'administració més propera al ciutadà

Maite Cano i Franco

En primer lloc, voldria donar les gràcies a l'organització d'aquesta Diada andorrana a Prada per haver-me convidat, i a tots vosaltres per la vostra assistència.

La meva experiència en l'administració comunal s'ha centrat en dos sectors especialment sensibles, que són molt propers a la gent i que tenen una traducció immediata en la vida quotidiana dels nostres conciutadans: els serveis socials i la cultura. Poder exercir aquestes grans responsabilitats ha estat un privilegi i una autèntica escola de vida.

El tema que m'han proposat des de la SAC és *Els comuns, l'administració més propera al ciutadà*. Què entenem per *administració*? I quin és el paper dels comuns dins d'aquesta administració? L'article 1 (Títol I, disposicions generals) de la Llei qualificada de delimitació de competències dels comuns estableix que "Les parròquies són entitats politicoadministratives que integren l'estructura territorial de l'Estat andorrà i participen en la conformació de la política nacional per mitjà de les formes i institucions constitucionalment establertes."

Aquestes competències, que es descriuen en l'art. 4, Títol II. *De les competències i potestats dels comuns*, són l'elaboració del cens electoral, del cadastre, la prestació dels serveis públics, la regulació de les condicions de la circulació urbana o l'organització i promoció d'activitats socials, culturals i esportives, entre d'altres.

Però els comuns, com diu el títol de la meva ponència, són l'administració més propera al ciutadà i com a tal, a més de portar a terme les competències que marca la llei, és important la forma en què es desenvolupen i la comunicació bidireccional amb els nostres ciutadans. La ciutadania és la font que permet mesurar de quina manera s'estan implementant les actuacions comunals. Les necessitats no cobertes, les mancances, els canvis necessaris per al millor aprofitament dels recursos.

En aquesta intervenció voldria fer un repàs, des de la meva experiència durant un mandat (quatre anys) en la conselleria de Social i aquest (dos anys i mig) en la conselleria de Cultura, evidentment no exhaustiu però sí al més complet possible de les línies mestres d'actuació en cadascuna d'aquestes dues àrees.

1.- Social

El departament de Social del comú d'Andorra la Vella centralitza tots els serveis relacionats amb el benestar de les persones. És una de les prioritats del comú, un dels puntals de la seva acció política. La inversió en la gent és una aposta pel futur, per la cohesió social i per la construcció d'una ciutadania conscient i implicada en la gestió dels seus interessos.

És, no cal dir-ho, una gestió complexa i polièdrica. Cal fer un diagnòstic constant de les mancances i les necessitats, i intentar cobrir-les amb els recursos econòmics i humans disponibles. És una feina que exigeix un contacte estretíssim i constant amb la ciutadania i amb els seus problemes. Voldria desglossar els grans eixos de la gestió feta entre el 2002 i el 2006.

En primer lloc, els serveis generals, que són els que s'adrecen a la totalitat de la població.

El 2005 es va aprovar el Reglament de prestacions socials. És un document que defineix i relaciona totes les prestacions de caràcter social que atorga el comú i que estipula quins són els procediments per ser-ne beneficiari. El comú rebia contínuament peticions d'exoneracions, subvencions, reduccions de tarifes..., i era, per tant, necessari ordenar i regular tota aquesta casuística perquè aquestes prestacions fossin concedides d'acord amb criteris d'eficàcia, eficiència i objectivitat, i fonamentar-les en els principis d'igualtat, solidaritat i no-discriminació.

El 2005 també es va crear la Comissió Tècnica de Social, que és un organisme independent, col·legiat i amb competències consultives que fa informes i propostes, no vinculants, relatius a la valoració de les sol·licituds de prestacions. Aquesta comissió té com a objectiu la valoració objectiva de les demandes de prestacions.

Per fer front als reptes del departament, cal dotar-lo amb el personal necessari. La contractació de treballadors ben formats i implicats en els objectius del departament ha estat una de les nostres prioritats.

El 2005 es va iniciar un projecte per assegurar que els menors amb discapacitat puguin integrar-se a les diferents activitats que proposa el comú, gràcies a la contractació de monitors d'integració. D'aquesta manera evitem els riscos d'exclusió social.

El 2007 es va posar en marxa el projecte *Tens trastos?*, que té com a objectiu la recuperació de mobles i electrodomèstics en bon estat per donar-los a qui els pugui necessitar.

A més dels serveis generals, hi ha els sectorials, destinats a segments concrets de la població:

-Infància i famílies. Hem fet un programa curricular de centre per a les tres escoles bressol que gestiona el comú. Una de les nostres preocupacions ha estat la formació contínua del personal. Les escoles tenen tres períodes d'obertura: un al setembre, un altre al novembre i el tercer al febrer. D'aquesta manera ens ajustem a les necessitats de les famílies.

El casal El Llamp dóna servei als nens d'entre 6 i 12 anys, i ocupa un espai molt gran a l'edifici de Clara Rabassa. Hi ha nou monitors, un dels quals és tècnic sanitari.

Ens han preocupat sempre les relacions entre generacions. Els nens d'El Llamp fan activitats regulars amb els avis de la residència Clara Rabassa.

-Gent gran. L'atenció a la gent gran ha estat un altre dels grans eixos de la política social. Volem que tinguin una presència activa i enriquidora en totes les activitats que fem. També volem que tinguin a l'abast les eines perquè continuïn aportant la seva experiència i no perdin el tren de la modernitat. Hem afavorit els intercanvis intergeneracionals, tenim una aula d'informàtica, punts d'informació... Funcionen quatre comissions, que fan que es gestionin de manera autònoma segons els seus interessos.

El casal Calones i les cases pairals són els centres de la nostra política envers la gent gran. Al Calones tenim el menjador diürn, des del 2005, i actualment ja viuen dotze parelles autònomes a l'edifici comprat la tardor del 2009 pel comú d'Andorra la Vella. També hem promogut l'assistència domiciliària i portar el menjar a domicili en cas que es necessiti.

2.- Cultura

El departament de Cultura, del qual sóc actualment la consellera, és un departament complex i que té una rellevància pública especial.

Té tres grans eixos d'actuació: les activitats formatives, la programació estable de teatre, música i dansa, i el suport a la cultura associativa i popular. Tota aquesta acció ha de tenir a la seva disposició una sèrie d'equipaments preparats per poder donar suport a les entitats i fomentar la participació ciutadana.

Les infraestructures culturals. Per poder gestionar una política cultural efectiva és imprescindible poder disposar d'equipaments polivalents, capaços de donar suport a totes les activitats formatives i per a les iniciatives culturals que necessitin espais on desenvolupar-se. Des del comú s'ha fet un esforç enorme per posar en marxa les infraestructures necessàries per acollir a tothom. El Centre Cultural la Llacuna va ser inaugurat el 2004. Es tracta d'un edifici de cinc plantes, molt cèntric, amb una superfície total de 5000 m². La Llacuna acull els serveis administratius del departament de Cultura i els tres serveis de formació artística del comú.

A la Llacuna les entitats i associacions de la parròquia tenen locals de reunió i de despatx. La sala d'actes del subsòl, amb un aforament d'uns 125 seients, acull una mitjana de 150 actes cada any. També hi ha dos espais expositius, amb una ocupació mitjana de 225 dies cada any.

El Teatre Comunal, amb un aforament de 225 butaques, és un altre dels centres de la vida cultural de la parròquia. S'hi programen els espectacles de teatre i música de format mitjà i petit, els dos cicles anuals de teatre infantil i acull també molts actes escolars i les projeccions del Cineclub. Cada any s'hi fan més de cent actes. Per a les actuacions teatrals i musicals de format gran s'utilitza habitualment l'auditori del Centre de Congressos, amb capacitat per a més de 900 persones i un equipament tècnic de primera línia.

Les activitats formatives. A la Llacuna hi ha la seu de les tres escoles artístiques comunals. Entre les tres s'imparteixen classes a més de 600 alumnes, de totes les edats. L'àrea d'influència de les escoles comunals ultrapassa sovint els límits parroquials.

L'Escola d'Art ofereix formació en gravat, ceràmica, pintura, restauració, història de l'art, història del cinema i cursos de plàstica per a infants. Té un paper fonamental en la programació d'exposicions a la Llacuna, amb els programes Artèria i B'Art.

L'Aula de Teatre i Dansa, organitzada per grups d'edat, acostia als alumnes les diverses tècniques teatrals. El Grup Estable de Joves i el Grup Estable d'Adults són les formacions més avançades, que presenten cada any els seus muntatges al públic. La secció de dansa està centrada en la formació en dansa clàssica.

L'Institut de Música actua, de fet i des del seu origen, ja fa vint-i-cinc anys, com a conservatori nacional. Tot el professorat té titulació superior i posa a disposició de l'alumnat un ventall amplíssim de possibilitats formatives. Força alumnes de l'Institut han aconseguit convertir-se en professionals de la música, i molts altres han completat la formació amb uns sòlids coneixements musicals.

La programació estable de música, teatre i dansa

Fins avui ja s'han programat setze edicions de la Temporada de Música i Dansa. Amb el patrocini de Banc Internacional – Banca Mora, és la manifestació puntera del panorama cultural andorrà.

Per acabar la meua exposició faré un petit resum de les diferents àrees que conformen l'entrellat de serveis que ofereix el comú i que, totes i cadascuna, crec que són imprescindibles pel bon funcionament i el benestar dels ciutadans.

Cada vegada més, s'estableixen mecanismes per tal que els ciutadans trobin un lloc on poder dir la seva. Al comú d'Andorra la Vella hem intentat habilitar-ne diferents. Associats en franges d'edat, d'afinitats a les noves tecnologies, per activitats (a banda dels tradicionals), com ara l'entrada de cartes per la via postal o *mail*, les hores de visites amb els cònsols i consellers...

Així, hi ha un seguit d'aforaments i activitats destinats a la gent gran, com la casa pairal o el Calones. Des de Joventut es cobreix tota la franja destinada a la gent jove, on troben uns interlocutors que entenen perfectament les seves inquietuds. Un altre departament significatiu del comú és el de Participació, que per la seva transversalitat facilita aquesta interacció dels ciutadans en l'activitat comunal, ja sigui des de la promoció de les associacions, com la de comerciants o de veïns, fins a la participació dels joves en l'organització de la seva festa.

Una altra tasca lloable que es porta a terme des dels comuns és l'activitat esportiva, que a més de promoure la pràctica de les diferents modalitats, esdevé un estímul per tenir cura d'un mateix, és un lloc on relacionar-se i on es posen en relleu valors tan importants com el treball en equip i el respecte pel contrari.

El comú d'Andorra la Vella disposa de l'Oficina d'Atenció al Ciutadà, que a diferència dels comentats fins ara, on els usuaris donen a conèixer les seves inquietuds d'una forma més indirecta, aquest és el lloc habilitat expressament per a aquest efecte. Dins les seves tasques hi ha tant la de proporcionar informació sobre qualsevol servei o activitat com la de recollida de queixes. Els usuaris ho fan de forma telefònica, per correu electrònic o personant-se a la mateixa oficina.

Les oficines de tràmits que tenen els comuns també han estat concebudes per facilitar als ciutadans aspectes tan significatius com gestions amb la CASS o SOM, entre d'altres. Ja es va començar fa sis anys i no es deixa de treballar de forma conjunta pel tal de d'esdevenir una administració propera al ciutadà.

Així, per concloure, cal recordar que les administracions locals, els comuns, ens devem als ciutadans i com a tal hem de facilitar el compliment dels deures i de les obligacions d'aquests vers l'Administració.

Moltes gràcies per la seva atenció.

Maite Cano i Franco,
consellera menor i consellera delegada de Cultura i Turisme
del comú d'Andorra la Vella